

RESUM

A. L'ECONOMIA MUNDIAL I LA UNIÓ EUROPEA

El panorama internacional està condicionat per la forta desacceleració econòmica que experimenten els països desenvolupats, la qual només es veu compensada en part pel vigorós creixement de les economies emergents, cas de l'Índia i la Xina especialment. Així, les exportacions mundials de mercaderies aconsegueixen l'any 2007 un creixement del 5,5% (3 punts per sota del 2006), i és possible que el 2008 encara hi pugui haver un creixement inferior, atesa la situació d'incertesa que domina els mercats mundials, que, a més a més, es veuen sacsejats pel creixement dels preus del petroli, que ha multiplicat per cinc el seu valor en relació amb el que tenia l'any 2002, per la volatilitat dels tipus de canvi de l'euro pel que fa a les principals divises internacionals, i per la «crisi financera», la qual té el seu origen en la crisi creditícia de les hipoteques d'alt risc (*subprime*) als Estats Units de l'agost del 2007, que han acabat desencadenant la crisi financera internacional més important des de la gran crisi dels anys trenta del segle passat. En aquest context no és sorprenent que s'hagin produït tot un seguit de moviments importants en les grans borses de liquiditat internacional a partir del darrer trimestre del 2007, a la recerca de noves oportunitats de negoci en els mercats energètics, de primeres matèries i d'aliments, la qual cosa ha propiciat un nou boom especulatiu en aquests mercats.

Els saldos comercials internacionals estan desequilibrats per l'enorme dèficit comercial dels Estats Units, que equival al -5,1% del seu PIB. Cada vegada més, el dèficit comercial dels Estats Units es concentra a la Xina, que ara representa ja una quarta part del total. Per a l'any 2007 aquest dèficit és de 854 mil milions de dòlars. El segon país en importància en la captació de fluxos de finançament mundial és Espanya, que n'absorbeix el 9%, a l'igual que el Regne Unit. El primer país del món que aporta fluxos de finançament per a la resta del món és la Xina, amb el 21% del total mundial, bona part dels quals es canalitzen cap als Estats Units. Els segueixen per ordre d'importància el Japó, amb el 13%; Alemanya, amb l'11%, i l'Àrabia Saudita i Rússia amb el 6% i el 5% respectivament.

Les perspectives per al trienni 2007-2009 en el cas dels Estats Units denoten una determinada desacceleració del creixement, d'acord amb el nou escenari internacional de desacceleració econòmica. Així, les darreres estimacions de la UE donen una caiguda del creixement de -1,5 punts, i ha passat la taxa de creixement del PIB d'un 2,2% el 2007 a un 0,7% el 2009. En relació amb Europa, les previsions també donen una caiguda del creixement de -1,1 punts, i ha passat la taxa de creixement del PIB d'un 2,6% el 2007 a un 1,5% el 2009. Pel que fa als principals emissors de turisme cap a les Illes Balears (Alemanya, el Regne Unit i Espanya), les previsions per als anys 2008 i 2009 són de l'1,8% i de l'1,5% a Alemanya i de l'1,7% i l'1,6% al Regne Unit. Amb referència a Espanya, les previsions de creixement són superiors als dos països anteriors, i són d'un 2,2% el 2008 i un 1,8% el 2009. La taxa de creixement de la inflació a la zona euro s'ha situat l'any 2007 en un 2,1%, amb un increment important previst per al 2008 (3,2%) i una nova baixada amb vista al 2009 (2,2%). L'objectiu del Banc Central Europeu és mantenir la taxa de creixement de la inflació entorn del 2% anual. El 2008, el BCE va reforçar la seva política monetària restrictiva fins a situar els tipus d'interès en el 4,25%.

La distribució principal de la despesa europea en protecció social per funcions correspon a la vellesa, amb un pes sobre el total del 41,4 %, o el que és el mateix, el 10,9% del PIB. En el cas d'Espanya, la participació d'aquesta funció de despesa sobre el total s'ha reduït ininterrompudament des de l'any 2000, fins a situar-se el 2005 en el 38,7% de la despesa en protecció social. De la mateixa manera, la seva participació sobre el PIB ha passat del 8,2% el 2000 al 7,9% el 2005.

Quant a l'economia espanyola, es poden comprovar els avanços dels indicadors estructurals de seguiment de l'Estratègia de Lisboa Renovada 2000-2007. Es pot constatar amb referència als dos objectius principals que Espanya va assolir el 2006 el 98,4% de la renda per càpita de la UE-25 i una taxa d'ocupació del 64,8%, de manera que se situa a només 1,6 punts i 1,2 punts percentuals dels objectius fixats per al 2010.

Pel que fa a la política de cohesió, en el cas d'Espanya, la mitjana de l'índex se situa a 0,53, per damunt de la mitjana de la UE-27 (0,51). Les comunitats autònomes millor preparades per arribar als objectius de Lisboa per al 2010 són Navarra (0,72), Madrid (0,68), País Basc (0,66), Catalunya (0,63), Aragó (0,62) i La Rioja (0,61), totes sis comunitats caracteritzades per un elevat nivell de desenvolupament. Per la seva part, les regions que mostren menors valors de l'indicador econòmic de l'Estratègia de Lisboa són les ciutats autònomes de Ceuta (0,18) i Melilla (0,3), Extremadura (0,28) i Andalusia (0,35). Les Balears es troben entre la mitjana espanyola i europea (0,52).

B. L'ECONOMIA ESPANYOLA

L'any 2007 el creixement de l'economia espanyola va superar en nou dècimes la mitjana de la Unió Europea. La taxa de creixement del PIB va ser del 3,8%. L'evolució de les taxes trimestrals reflecteix una lenta desacceleració de l'activitat econòmica, situació que s'agreuja al darrer període de l'any, amb l'esclat de la crisi hipotecària dels Estats Units i el seu possible trasllat a la resta de l'economia mundial. El consum de les llars es va desaccelerar sis dècimes, fins a registrar un creixement del 3,1%. Amb referència a la inversió, el component de la construcció es va desaccelerar dos punts percentuals, fins al 4%, en línia amb l'evolució de l'activitat del sector, mentre que la inversió en béns d'equipament va augmentar el seu ritme de creixement fins a l'11,6%.

La branca de serveis, el 2007, es va mostrar la més dinàmica del conjunt de l'activitat productiva, amb un creixement del 4,2%, una dècima per sobre del creixement del 2006. Des d'una perspectiva trimestral, el sector va mostrar una lleugera desacceleració, explicada pel menor dinamisme dels seus components, serveis de mercat i de no mercat.

Per tercer any consecutiu i després del procés continuat de reducció del dèficit iniciat el 1996, els comptes de l'Administració pública tancaren el 2007 amb un superàvit de 23.368 milions d'euros en termes de comptabilitat nacional, un 33,2% superior a l'exercici precedent, que representa el 2,2% del PIB. Aquest resultat millora les projeccions pressupostàries del Programa d'Estabilitat aprovat el desembre de 2007, que calculava la magnitud del superàvit a l'1,8% del PIB.

Durant la major part de l'any 2007, l'IPC es va mantenir a nivells moderats, per sota del 2,5%, continuant la tendència de desacceleració iniciada els darrers mesos de l'any anterior. No obstant això, des de setembre els preus varen iniciar una escalada a l'alça, que ha situat el nivell general de preus els darrers mesos del 2007 i els primers del 2008 per sobre del 4%.

El sistema espanyol d'innovació continua mostrant un significatiu retard respecte dels països del nostre entorn. La despesa feta per Espanya en R+D en percentatge del PIB, continua una tendència clarament creixent en els darrers anys, i que es xifra el 2006 en l'1,2%, però es troba encara bastant per davall de l'objectiu del 3% fixat a l'Agenda de Lisboa com a objectiu comunitari per al 2010.

C. L'ECONOMIA BALEAR

Les estimacions del creixement de l'economia a les Illes Balears per a l'any 2007 que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears, és d'un 3%, amb un valor de 21.222,9 milions d'euros corrents i una recuperació de 0,2 punts percentuals respecte del 2006. Aquest creixement se situa 0,8 punts percentuals per sota del de l'Estat espanyol, però és superior en 0,4 punts percentuals al de la zona euro. Per sectors econòmics, el sector primari té una estimació de creixement per al 2007 del 2,0%, amb una pèrdua d'1,5 punts percentuals respecte de l'any passat. El sector de la indústria i l'energia presenta un creixement de l'1,5% el 2007, amb una pèrdua percentual de dues dècimes respecte de l'any passat. El sector de la construcció creix el 3,8%, amb un guany percentual de 0,1 punt per comparació a l'any passat. Finalment, el sector serveis creix un 3,1%, la qual cosa presenta un guany de tres dècimes amb relació a l'any passat. Mallorca creix un 3,2%, Menorca un 1,4% i les Pitiüses un 2,7%.

C.1. Anàlisi de l'oferta

Segons les dades de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, el sector primari ha gaudit el 2007 d'una producció final del VAB a cost de factors de 235,59 milions d'euros, dels quals el 86,71% correspon al subsector agrari i ramader, el 10,50% al subsector pesquer i la resta, el 2,77%, al subsector forestal.

El sector industrial presenta un escenari de creixement de la seva producció discret, amb un descens molt suau del nombre de treballadors en règim d'alta laboral a la Seguretat Social, que varen disminuir un -1,49%, unes 470 persones, i del nombre de empreses industrials a les Balears, que va caure un -0,28%, en passar de 5.405 empreses a 5.390. S'ha de destacar que hi ha grups amb creixements del seu nombre d'empreses, com el cas d'energia i aigua, amb 44 empreses més que l'any 2006, però el 70% dels grups presenten un descens en el nombre d'empreses respecte de l'exercici anterior, com és el cas d'indústries tèxtils, de la confecció, del cuir i del calçat, amb 38 empreses menys que l'any 2006 (-7,22%).

El sector de la construcció presenta una evolució negativa, d'acord amb l'indicador global d'activitat (IGA). Es tracta d'un índex que mesura l'evolució del sector mitjançant el comportament de les vendes de ciment i de la mà d'obra ocupada. L'índex, el 2007, va registrar una

taxa negativa del -3,7% respecte del 2006, després de dos anys d'avanços positius: el 2005, l'IGA va augmentar un 2,4% i el 2006, un 12,6%. La producció interior de ciment es xifra en 693 milers de tones, enfront de les 709 mil de l'any anterior, fet que va suposar una disminució del -2,3%. L'aprovisionament net exterior, que es calcula per diferència entre les entrades i les sortides a través dels ports, i que facilita l'Autoritat Portuària de les Illes Balears, es va reduir. Les dades de la Seguretat Social registraren un 5,5% més de treballadors que el 2006, any en què va créixer un 9,1% més respecte del 2005. Quant a l'atur, les xifres en el sector de la construcció per al conjunt de la comunitat varen empitjorar: el nombre mitjà d'aturats que es registraren el 2007 es va situar en 5.671, enfront dels 4.933 del 2006, la qual cosa va suposar un increment del 15,0%. Segons les dades proporcionades per l'Associació de Constructores de les Balears, el 2007 els costos directes del sector, si se n'exclou el cost del sòl, continuaren creixent, i varen arribar a una taxa del 6,1%, per tant, és la major pujada des del 2004. El 2007, la licitació es va mantenir a taxes similars a les del 2006: 632,27 milions d'euros i un increment de l'1,1%. Respecte de l'origen d'aquestes inversions públiques, l'Administració central va finançar un 37,1% de la licitació pública total, l'Administració autonòmica en va finançar un 35,5% i l'Administració local en va sufragar el 27,4% restant. Es va produir novament un equilibri entre els finançaments central, autonòmic i local. Quant a la inversió privada, l'any 2007 es va frenar. D'una banda, els habitatges en curs foren menors respecte del 2006 i, de l'altra, les obres i els habitatges visats, que mesuren l'activitat futura del sector, es reduïren respecte de l'any anterior. Quant a l'activitat residencial, havia estat molt dinàmica i creixia a taxes de dos dígits.

Finalment, el sector de serveis presenta una dinàmica a remolc de la demanda dels residents i dels no residents. Les activitats principals del sector de serveis a les Illes Balears són les següents: el turisme, el comerç, els transports i les comunicacions, les institucions financeres i les administracions públiques.

El turisme

S'estima que l'any 2007 el conjunt total de turistes internacionals de les vint-i-una destinacions espanyoles i internacionals que competeixen directament amb les Balears en el segment de «sol i platja» és de 259 milions de turistes. En aquest total, les Illes Balears representen una quota de mercat del 3,9%. Pel que fa als ingressos internacionals, les dades són de 230,2 milions de dòlars amb una quota relativa corresponent a les Balears del 4,7%. L'índex de posició competitiva turística de les Balears (IPCTB) en preus ens indica que a partir del darrer trimestre del 2006 i fins al darrer del 2007 es manté sense variació. Tanmateix, l'any 2007 s'observa un canvi de tendència molt clar, ja que per primera vegada al llarg del quadrienni 2004-2007 la despesa turística presenta un decreixement, atès que passa dels 11.183,8 milions d'euros l'any 2006 (valor màxim del quadrienni) als 10.447,5 milions d'euros l'any 2007, amb una pèrdua de 736,3 milions d'euros i una caiguda del 6,7% en termes nominals. Si ens fixam en les variables que expliquen aquesta evolució, es pot observar com, en primer lloc, la caiguda de les estades l'any 2007 en un 4% (es passa de 125,2 milions d'estades el 2006 a 120,2 milions d'estades el 2007, amb una pèrdua de més de 5 milions d'estades) no s'explica pel mal comportament del nombre de turistes arribats, ja que creix en un 5,5% (es passa de 12,6 milions de turistes arribats el 2006 a 13,3 milions el 2007, amb un creixement de 697 mil turistes més), sinó per la caiguda de l'estada mitjana, que cau un 8,2% (es passa d'11 dies el

2006 a 10,1 dies el 2007, amb una pèrdua de 0,9 dies per turista). En segon lloc, es pot observar com el 2007 la despesa per turista i dia també cau un 2,8% en termes nominals (es passa dels 89,35 euros el 2006 als 86,91 euros el 2007, amb una pèrdua de 2,44 euros per turista i dia). Així doncs, malgrat que hi ha un 5,5% més de turistes, cada un queda 0,9 dies menys i gasta 2,44 euros menys. Quant a la distribució de les estades turístiques a les Balears per tipologia d'allotjament, el 68,8% va a hotels i similars (3,3 punts més respecte del 2006), el 6,9% va a allotjaments en lloguer (2,5 punts menys respecte del 2006), el 8,1% va a allotjaments en propietat (2,7 punts menys respecte del 2006), el 14,3% va a casa d'amics o familiars (1,8 punts més respecte del 2006) i el 1,9% va a altres tipus d'allotjaments (0,1 punt més respecte del 2006). El 75,7% del total de la despesa turística (7.911,7 milions d'euros) correspon al turisme estranger, amb una caiguda del 13,1%, i la resta, al nacional, amb un pes del 24,3% (2.535,8 milions d'euros) i un creixement del 21%. Mallorca en concentra el 72,6% (7.584,4 milions d'euros), amb una disminució del 9,15%; Eivissa representa el 17,2% del total (1.792,1 milions d'euros), amb un creixement del 0,04%; Menorca, el 9,7% (1.014,1 milions d'euros), amb un decreixement del 0,05%, i Formentera, el 0,5% (56,9 milions d'euros), amb un decreixement del 0,43%.

En termes d'un indicador sintètic de l'estacionalitat calculat amb l'índex de Gini, es mostra una millora molt lleu de l'estacionalitat de -0,0067 punts, que en termes d'una equidistribució igual per mesos de la mitjana de les arribades turístiques és de l'1,05%. La lleu millora de la desestacionalització es deu a l'augment progressiu del turisme espanyol.

Quant al grau de satisfacció del turisme nacional, és bastant elevat: en una escala de l'1 al 10, el grau de satisfacció és d'un 8,46 (0,38 dècimes més que la mateixa valoració de l'any anterior). El grau de satisfacció del turisme estranger és superior al del turisme nacional, ja que és d'un 8,76 (0,45 dècimes més que la mateixa valoració de l'any anterior).

Les Balears tanquen l'any 2007 amb un increment de vendes de les empreses d'allotjament hoteler del 93,5%, si bé en el 79% dels casos aquest increment no va superar el 5%. Aquest lleuger augment de les vendes juntament amb les polítiques de control de costs han permès un increment dels beneficis en el 82,3% de les empreses hoteleres, amb un 32,2% que se situen per sobre del 5%.

Les dades laborals ens indiquen que la mitjana anual de l'ocupació total va arribar als 76.002, gairebé 3.838 ocupats més que l'any passat, amb un creixement del 5,32%.

El comerç

L'any 2007 hi havia a les Illes Balears 19.956 empreses del sector del comerç, és a dir, el 21,87% del total d'empreses, i va disminuir mig punt respecte del 2006. Un 68% d'aquestes empreses es dedicaven al comerç al detall; un 23%, al comerç a l'engròs, i un 9%, a la venda, el manteniment i la reparació de vehicles. Si ens fixam en l'evolució conjuntural del sector, podem comprovar com a les Illes Balears les vendes del comerç al detall varen créixer durant el 2007 un 5%, a un ritme lleugerament superior al del conjunt de l'Estat espanyol (4,78%). L'ocupació en el comerç al detall es va incrementar al llarg de l'any un 1,1%, set dècimes per sota del nivell de l'Estat espanyol, on l'ocupació va augmentar l'1,8%. Els mesos de juliol i agost, coincidint amb l'afluència turística estival, varen ser els de vendes més elevades, la

qual cosa denota una tendència clarament marcada per l'efecte de l'estacionalitat característic de la nostra economia.

El transport i les comunicacions

L'activitat conjuntural durant l'any 2007 destaca per la recuperació del transport de passatgers per via marítima regular en règim de cabotatge, que puja un notable 20,9% (l'any anterior havia disminuït un 6,8%). El transport aeri creix de manera més moderada, un 4,1% de mitjana. Els creuers turístics també continuen la seva expansió, amb una pujada del 15%. La taxa més baixa de creixement és la del transport de mercaderies, amb una variació positiva del 3,8%, el valor més reduït dels últims tres anys. Finalment, pel que fa a les telecomunicacions, l'any 2007 les línies fixes canvien la seva tendència decreixent dels últims anys i es mantenen, amb un lleuger augment del 0,4%. És destacable l'increment de les línies ADSL, un 18,7%, mentre les RDSI baixen una mica (2,7%) i les línies de telefonia mòbil es mantenen amb un lleuger creixement del 0,6%.

Les institucions financeres

El 2007, els mercats financers han registrat turbulències importants que tenen l'origen en l'augment de la morositat de les hipoteques d'alt risc (*subprime*) als Estats Units, i que es varen fer visibles a partir de l'11 d'agost. Amb referència a Espanya i a les Balears, cal esmentar que els processos de titulització d'actius difereixen en gran manera dels que s'han dut a terme en altres països; diversos són els motius que expliquen aquestes diferències. D'una banda, perquè les entitats financeres que operen a Espanya i a les Balears han desenvolupat estructures de titulació relativament senzilles, al mateix temps que no han vist aquesta pràctica com un negoci per sí mateixes, i no hi havia incentius per atorgar crèdits en condicions menys exigents. De l'altra, perquè la qualitat dels actius hipotecaris titulitzats és relativament més elevada, com ho prova el fet que durant l'any 2007 la morositat creditícia va augmentar de mitjana un 1%, percentatge bastant reduït, especialment si es compara amb el mercat dels EUA, que va superar el 20% en el mercat *subprime*, i al voltant del 6% en el cas de les hipoteques de qualitat intermèdia. I, finalment, cal indicar que les provisions disponibles per al sistema bancari espanyol tripliquen, en la majoria de situacions, les possibles fallides. No obstant això, les turbulències financeres internacionals han generat a les institucions financeres que operen a les Balears i a Espanya un escenari d'incertesa que ha derivat en una forta contracció del crèdit, com a conseqüència de la manca de confiança i credibilitat entre les institucions bancàries. A més, aquesta crisi de liquiditat s'ha vist agreujada per l'alentiment que es fa patent en el sector de la construcció i de les activitats immobiliàries, que fins aleshores s'havien constituït com a sectors bàsics i explicatius, en gran manera, del creixement balear dels darrers anys. En aquest context, l'endeutament a les Balears s'ha incrementat de manera considerable, i la nostra s'ha configurat com la comunitat autònoma espanyola on les entitats bancàries que operen varen registrar un major volum de crèdits (42.406 milions d'euros) en proporció als dipòsits (18.132 milions d'euros). D'altra banda, les dades conclouen que les entitats bancàries operatives a les Balears continuen registrant avanços en la productivitat de l'oficina bancària a les Illes, si bé mantenen un menor grau de productivitat que en l'àmbit nacional.

Les principals places borsàries, nacionals i internacionals, s'han vist afectades per la situació viscuda en el mercat hipotecari nord-americà. Així, el 2007, l'Íbex-35 es va revalorar un 7,3%, lluny del 31,8% aconseguit un any abans. Aquests descensos en les valoracions han estat més intensos pels índexs del sector financer i de la construcció, sectors en els quals operen algunes de les empreses que mantenen una relació directa amb les Balears.

Les administracions públiques

El total del consum públic a les Illes Balears (els salaris més les compres de béns i serveis) va arribar als 3.363,9 milions d'euros, la qual cosa representa el 13,1% de la renda interior bruta a preus de mercat (RIB p. m.), 4 punts per sota del nivell estatal; és el nivell de consum públic més baix del conjunt de les comunitats autònomes, després de Madrid. La diferència entre els ingressos corrents de les administracions públiques i el consum públic és l'estalvi públic, que va ser de 5.180,9 milions d'euros, mentre que la inversió pública es va situar en els 683,2 milions d'euros, de manera que es generà una capacitat de finançament del conjunt de les administracions públiques (l'estatal, l'autonòmica, la insular i la local) de 4.497,7 milions d'euros, equivalent al 22,5% de la RIB p. m., que és el percentatge més alt de totes les comunitats autònomes. La càrrega fiscal per habitant és de 7.409 euros per habitant i any, la tercera més alta del país, només superada pel País Basc i Madrid; mentre que la «pressió fiscal» amb relació al PIB per càpita representa el 29,36%, que és el nivell més alt de totes les comunitats autònomes. Això confirma, des de l'òptica dels ingressos tributaris, el desequilibri detectat en les balances fiscals entre comunitats autònomes, i situa les Balears com la comunitat més desfavorida pel sistema actual de finançament autonòmic, atès que el vessant de la despesa pública estatal no compensa aquest desequilibri. La recaptació tributària que ha obtingut la Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears assolí l'any 2007 per primera volta els tres mil milions d'euros, amb un increment del 13,65% respecte de l'any 2006. El deute acumulat de les Illes Balears durant l'any 2006 va ser de 1.784 milions d'euros, un 9,1% superior al de l'any anterior. Aquesta quantitat representa un 2,9% del deute total de les comunitats autònomes espanyoles. Cal dir que aquesta quantitat representa el 8,4% del PIB regional.

L'any 2007, els pressuposts generals de l'Administració general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears varen ser de 2.894,38 milions d'euros (481.584,3 milions de pessetes), xifra que suposa un increment del 6,6% i representa el 13,6% del PIB regional. Quant a les administracions insulars, l'any 2007, el pressupost agregat dels tres consells es manté com en l'exercici precedent entorn dels 400 milions d'euros, amb un increment global de l'1%, inferior a l'increment de l'IPC 2006-2007. El deute públic dels ens insulars es manté i és de 38,5 milions d'euros. Amb referència al pressupost dels ajuntaments de la Comunitat Autònoma, el volum total de l'exercici del 2007 es consolida per sobre de la tanca dels mil milions d'euros (1.184,5 milions d'euros). Així mateix, el pressupost de les administracions locals per a l'any 2007 arribà al 5,6% del PIB balear.

C.2. Anàlisi de la demanda

L'anàlisi de l'estructura de la **demanda final** per comunitats autònomes mostra comportaments diferents del de les Illes Balears que són dignes de destacar, ja que les Illes, després de

Navarra, són la comunitat autònoma que mostra el percentatge més baix de **demanda interna** en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 94,73%. Aquest fet s'explica perquè és la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més reduïda del **consum privat**, amb el 53,66%, la segona més baixa de l'Estat en **consum públic** després de Madrid, amb el 12,66%, i és la vuitena més baixa en **inversió**, amb el 27,98%. En contrapartida, les Balears presenten el segon **saldo net exterior** respecte de l'oferta interior més alt de l'Estat (5,27%), només superat per Navarra (6,53%). Les altres comunitats autònomes que també presenten un saldo net exterior positiu són, per ordre d'importància: Catalunya (4,05%), Madrid (3,77%), el País Basc (2,87%), la Comunitat Valenciana (1,99%) i La Rioja (0,36%). Igualment, es pot observar que hi ha una correlació elevada entre les comunitats autònomes que presenten un important superàvit comercial respecte de l'oferta interior i l'elevat rànquing en el grau de desenvolupament regional.

Les dades de l'estructura del **saldo comercial** de les Illes Balears registren un superàvit positiu per un valor de 1.353,2 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 2.210,0 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte de la resta de comunitats autònomes, que és de 856,8 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundant s'explica perquè en la balança comercial s'inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte de la resta de comunitats autònomes. D'altra banda, s'ha de tenir en compte que gràcies al turisme estranger s'explica el superàvit de la balança de serveis amb l'estranger, amb 3.144,8 milions d'euros, que per si sol ja cobreix amb escreix la totalitat del dèficit comercial en relació amb la resta de comunitats autònomes.

La **inversió bruta estrangera** sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE), que es pot assignar per comunitat autònoma a les Illes Balears, va augmentar el 37,1% l'any 2007 i va assolir els 132,9 milions d'euros (35,95 milions d'euros més que el 2006). En el conjunt de les comunitats autònomes es produeix, en canvi, un creixement del 249,9%; s'arriba a 28.683,79 milions d'euros, amb un increment de 20.485,79 milions d'euros, per la qual cosa les Balears perden 0,56 punts en la seva participació, que per a l'any 2007 és del 0,46%.

C.3. Anàlisi de la inflació, de la renda per càpita i dels fluxes de finançament

La inflació valorada mitjançant l'índex de preus de consum (IPC) va ser del 2,7% a les Illes Balears, 0,12 punts inferior a la de l'Estat; però aquesta és 0,6 punts superior a la que presenta l'índex harmonitzat de preus al consum (IHPC) de la Unió Europea (UE-12), la qual cosa reflecteix una pèrdua de competitivitat en relació amb els països europeus per a tots els béns i serveis que s'ofereixen des de les Balears. Pel que fa a la inflació subjacent, un cop descomptats els efectes inflacionistes dels aliments no elaborats i de l'energia, les Balears és la comunitat autònoma que la presenta més baixa, juntament amb les Canàries, amb el 2,9%.

Les Illes Balears presenten un nivell de vida alt i, en termes de la renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, se situen en la setena posició dins el conjunt de comunitats autònomes, amb un índex respecte d'Espanya de 100 de 103,79, darrere de Madrid (129,21), el País Basc (126,33), Navarra (126,25), Aragó (111,90), Catalunya (108,38) i Cantàbria (103,90). En relació amb l'any passat, les Balears perden dues posicions, fet que es

pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola, mentre que la població experimenta un dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes.

Una característica que presenten les comunitats autònomes amb una renda per càpita superior a la mitjana espanyola és que el fet que tinguin un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte de la renda que generen els permet disposar d'uns elevats nivells d'estalvi regional, que en el cas de les Balears se situa en 8.843,8 milions d'euros, el 41% dels quals procedeixen del sector privat i el 59%, del sector públic. Aquestes dades demostren que les Balears estalvien el 35,90% del PIB regional, que és la segona quota més elevada, després de Madrid, amb el 36,31%, per al conjunt de comunitats autònomes. Les segueixen per ordre d'importància Navarra (29,93%), Catalunya (29,57%) el País Basc (27,72%), la Comunitat Valenciana (26,45%) i La Rioja (26,16%). També es pot destacar que és a les comunitats autònomes més riques i amb més capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comunitats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, es pot comprovar que la capacitat de finançament de 1.656,0 milions d'euros es deu exclusivament al sector públic, amb 4.497,7 milions d'euros, ja que el sector privat es troba en una situació de necessitat de finançament per un valor de -2.841,7 milions d'euros, tot i l'elevat volum d'inversions estrangeres que fa el sector turístic a l'exterior, que són comptabilitzades ex-ante com a estalvi regional del sector privat. Altrament, les dades aclareixen que les Illes Balears són la comunitat autònoma que presenta el percentatge respecte del PIB més alt de capacitat de finançament del sector públic quant a la resta de comunitats autònomes, que és del 22,5%.

D. PRINCIPALS ACCIONS DEL GOVERN EN EL CAMP DEL MEDI AMBIENT I DE LA R+D+i

Com a camps d'actuació destaquen, entre d'altres, el medi ambient, per tal de consolidar les polítiques de sostenibilitat, i també l'impuls de la R+D+i, com a principal eina modernitzadora de l'entramat productiu i social de les Illes Balears.

Amb relació al medi ambient, cal destacar que en el BOIB núm. 54, ext. d'11 d'abril de 2007, es va publicar el Decret 19/2007, de 16 de març, pel qual s'aprova el Pla d'ordenació dels recursos naturals de la serra de Tramuntana, tal com s'establia en la disposició addicional tercera de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, que va plasmar el compromís del Parlament amb la societat d'aquestes illes respecte del fet que el Govern havia de promoure, dins l'àmbit de les àrees representatives de la serra de Tramuntana, la declaració d'un espai natural protegit, d'acord amb el que preveia la Llei 4/1989, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestre.

Amb referència a l'Agenda Local 21, es constata que els 67 municipis de les Illes Balears ja estan immersos en diferents fases d'implantació. Igualment, el 2007 es va iniciar la redacció del Pla d'acció per a la lluita contra el canvi climàtic. Aquest pla s'estructurarà en 6 línies d'actuació sectorials, definides d'acord amb les principals necessitats d'incidència detectades en l'anàlisi de l'evolució de l'emissió de gasos a les Illes Balears i els balanços anuals elaborats per la Direcció General de Canvi Climàtic.

Quant a la R+D+i, les actuacions que es varen fer durant l'any 2007 a les Illes Balears es troben emmarcades dins els cinc programes que formen el Pla de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears (2005-2008):

El Programa de Potenciació de Recursos Humans

L'any 2007 es varen oferir un total de 15 beques orientades a les àrees temàtiques prioritàries del Pla i varen quedar distribuïdes de la forma següent: una orientada en turisme, dues en medi ambient, dues en ciència i tecnologia marina, tres en ciències de la salut i les set restants en temàtica oberta. Igualment, el Programa d'Incentivació de la Incorporació i Intensificació de l'Activitat Investigadora (Programa I3) del Ministeri d'Educació i Ciència ha permès des de l'any 2005 la incorporació d'investigadors amb una trajectòria investigadora destacada. Concretament, l'any 2007 es varen incorporar cinc doctors a la Universitat de les Illes Balears i un a la Fundació Caubet-CIMERA (Centre Internacional de Medicina Respiratòria Avançada).

El Programa de Reforçament de la Base Científica

Aquest programa té com a objectius crear o millorar infraestructures científicotècniques i reforçar l'estructuració del sistema d'R+D públic per incrementar-ne la competitivitat i l'eficàcia. Un dels centres d'investigació més importants a les Illes Balears és la Universitat de les Illes Balears, i per això durant l'any 2007 s'hi van adreçar la major part dels ajuts d'aquest programa.

El Programa de Foment de l'Articulació del Sistema d'Innovació de les Illes Balears

L'objectiu d'aquest programa consisteix a potenciar la relació entre l'entorn empresarial i l'entorn científic de les Illes Balears. Per això, es va posar en marxa una convocatòria d'ajudes a empreses privades per executar projectes biennals d'R+D en col·laboració amb els centres públics d'investigació. Es varen concedir 21 projectes amb un pressupost global per a l'any 2007 de 725.000 euros.

El Programa de Suport a la Innovació i a la Creació d'Empreses Innovadores

Durant l'any 2007 es va dur a terme la sisena edició del Concurs de Projectes Empresarials i d'Innovació. S'hi van presentar 70 projectes: 13 projectes de plans de negoci d'empreses innovadores de base tecnològica de nova creació, 15 projectes d'idees d'innovació tecnològica i 45 projectes de plans de negoci d'empreses innovadores de nova creació; tot això amb un pressupost total de 212.000 euros. Pel que fa a la creació d'empreses innovadores, el Parc Bit ofereix espai físic i assessorament especialitzat per afavorir la creació d'empreses de base tecnològica i el manteniment d'aquestes durant la primera fase. Durant el 2007 s'hi han ubicat 11 empreses, i actualment tot l'espai disponible està compromès. També s'han organitzat cicles de formació i trobades sectorials, per exemple, amb els empresaris i investigadors potencials del sector de la biotecnologia per temptejar la creació d'un clúster biotecnològic. El pressupost aproximat del 2007 ha estat d'uns 379.500 euros. També, el 4 de setembre de 2007, es va publicar un línia d'ajudes per als membres de la Xarxa d'Antenes Tecnològiques, amb un pressupost de 698.367 euros. En relació amb els centres tecnològics, l'any 2007 va acabar el projecte d'equipament de centres tecnològics per estimular la cooperació amb

empreses i associacions empresarials per fer projectes d'R+D. Aquests convenis han estat cofinançats amb el FEDER i han suposat un retorn de 424.688,17 euros.

L'any 2007, el Govern de les Illes Balears i el Ministeri d'Educació varen constituir el Patronat de la Fundació Centre d'Investigació, Desenvolupament i Innovació en Turisme (CIDTUR). Aquest centre, finançat al 50% entre el Ministeri d'Educació i Ciència i la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, s'ha creat amb l'objectiu de convertir-se en el primer a Espanya especialitzat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació en el sector turístic. L'aportació econòmica del Govern de l'any 2007 ha estat de 30.000 euros.

El Programa de Difusió de la Cultura Científica

Com ja és habitual des de l'any 2001, el Govern ofereix a la societat de les Illes Balears una sèrie d'activitats per apropar-la a la ciència i la tecnologia. De l'any 2007 en podem destacar les següents: Setmana de la Ciència, Art i Ciència; Fira de la Ciència de les Illes Balears; Història de la Ciència a les Illes Balears, i www.balearsfaciencia.org.